

ESTRATÈGIA I GESTIÓ POLICIAL ALS CENTRES EDUCATIUS

Ma. Elena Martínez Moreno, Domènec Colomé Gómez
Policia Comunitària de la PG-ME a l'ABP Nou Barris

RESUMEN

El objetivo de este artículo es explicar cómo trabaja la Policía de la Generalitat Mossos d'Esquadra (PG-ME), y concretamente la comisaria de Nou Barris en Barcelona, para conseguir el bienestar social que implica una convivencia en los centros educativos pacífica y real. Se pretende poner de manifiesto el trabajo transversal con la administración educativa, los docentes, las asociaciones de padres y madres, los alumnos y la ciudadanía en general, para hacer frente a las problemáticas que surgen alrededor de las escuelas mediante unos servicios policiales de calidad.

El creciente fenómeno de la seguridad en el espacio público ha generado que la PG-ME, ideara estrategias transversales para mejorar el uso y seguridad de dicho espacio. Así, se presenta la importancia de la prevención como elemento clave en su gestión y la necesidad de planificar concretamente todo tipo de actividades en red en cada ámbito territorial, teniendo en cuenta la diversidad e ideosincracia del entorno.

Así pues, nos interesa explicar el vínculo existente entre las características de un espacio y los fenómenos de inseguridad, y la necesidad de, una vez diagnosticada la situación conjuntamente con los actores locales, planificar de modo transversal y multidisciplinariamente, las estrategias que procuren una mejora del entorno cotidiano y en consecuencia, y como efecto directo, la mejora de la seguridad, y su percepción por parte de la ciudadanía que convive e interactúa en dicho espacio.

ABSTRACT

The aim of this paper is to explain how works the police of the autonomous government of Catalonia (Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra -PG-ME-), specifically the Police Station of Nou Barris in Barcelona, to achieve social welfare that implies real and peaceful coexistence in schools. It aims to highlight the crossover work with education authorities, teachers, associations of parents, students and the general public, to tackle the problems that arise around schools with a quality police services.

The growing phenomenon of public space security has meant that the PG-ME, design cross-cutting strategies devised to improve the use and safety of the space. Thus, we present the importance of prevention as a key element in its management and specifically the need to plan all types of networking activities in each geographical area, taking into account the diversity and idiosyncrasy of the environment.

So we are interested in explaining the link between the characteristics of a space and the phenomena of insecurity and the need, once diagnosed the situation together with local actors, to plan transverse and multidisciplinary strategies that seek to improve the everyday environment and in consequence, and as a direct effect, improving safety, and their perception by the citizens who live together and interact in that space.

1. L'ESTRATÈGIA DE LA POLICIA COMUNITÀRIA

Amb l'augment de la demanda de serveis policials, que s'han anat diversificant progressivament amb el temps, les circumstàncies concurrents i, el compromís amb la ciutadania en la qualitat i l'eficiència en la intervenció policial, la policia de Catalunya ha hagut d'adaptar-se, variant no tan sols la concepció tradicional d'actuació sinó també tractant d'oferir respostes realistes i creatives. Catalunya com a Comunitat Autònoma que té una policia pròpia, la Policia de Catalunya, concep als cossos policials amb l'objectiu final de donar un servei públic de qualitat.

La Policia Comunitària es concep doncs, com una estratègia policial, que davant les necessitats de seguretat canviants de la societat, dirigeix i adapta la seva tasca diària, a donar respostes de qualitat a aquestes necessitats, tenint en compte la societat a la qual serveix. Establir un model policial sòlid que respongui a la demanda social de seguretat, amb la possibilitat de donar respostes reals i efectives, és l'objectiu de la Policia de Catalunya i per assolir-lo cal d'una policia integrada i pròxima a la seva societat. La Policia del segle XXI ha de trencar definitivament amb conceptes classistes i models anteriors. De fet, les expectatives del ciutadà envers la policia s'orienten en primer terme a qüestions tan bàsiques com ser escoltat, rebre informació, estalviar-se molèsties, percebre una voluntat clara de solucionar els seus pro-

blemes... En definitiva, allò que el ciutadà vol constatar és que és ell, com a subjecte amb dret a gaudir d'una seguretat raonable, l'origen, centre i destinatari de tota l'activitat policial. Aquesta reflexió és molt important, ja que ens permet entendre les causes del fracàs de la policia tradicional, entesa com aquella per a la qual qüestions com el manteniment de l'autoritat, la preservació de l'ordre públic o la capacitat de reacció són, en bona part, fins en si mateixos; una policia que es veu a si mateixa com una part de l'administració que treballa per als administrats, però sense la participació activa d'aquests.

Es per això, que quan es parla de Policia Comunitària, els fonaments essencials en que es basa són la prevenció i el control del delictes, l'auxili i l'assistència al ciutadà, el foment de les relacions policia - ciutadà i, la millora constant de la convivència ciutadana. I és a partir d'aquesta estratègia policial, que s'està ampliant l'àmbit d'actuació clàssica de la policia, en un principi adreçada, quasi exclusivament, a la repressió del delictes per a passar a un ser una eina més en la prevenció del mateix. La definició d'aquesta estratègia va relacionada constantment amb altres conceptes que s'estan utilitzant en les diferents societats democràtiques del nostre entorn, com la policia de proximitat, policia de barri, policia de relacions amb la comunitat, policia orientada als problemes, patrullatge a peu, prevenció del delictes, etc. La Policia Comunitària

ha de ser concebuda com una estratègia no només capaç de donar resposta o reacció immediata a il·lícits penals o administratius, sinó també per exercir altres funcions exigides per la societat, com són la funció assistencial, funció preventiva i la funció proactiva. L'objectiu bàsic de l'estratègia de Policia Comunitària és obtenir i mantenir la confiança i col·laboració entre policia i ciutadà, per tal d'assolir satisfactòriament la lluita contra la criminalitat i el manteniment de la convivència, requerint de la implicació imprescindible dels ciutadans.

La seguretat, en aquest sentit, es concep com un servei públic que integra múltiples àmbits d'actuació i que s'ha d'organitzar en funció dels requeriments de la seva destinatària, la ciutadania. Per tant la participació ciutadana en el sistema de seguretat no és una concessió testimonial sinó una necessitat, i implica l'establiment de diversos canals de comunicació, col·laboració i coordinació entre la ciutadania i els serveis i òrgans responsables de la seguretat pública. I això només s'aconsegueix, creant una estratègia de treball que consisteixi en un treball transversal amb tots aquells operadors competents que tinguin encomanada la resolució de conflictes i que solen consistir, en la major part del casos, en la participació activa en taules de treball o de coordinació (com per exemple les taules de seguretat, taules socioeducatives, taules de salut o de convivència, comissions, etc.), en les quals hi intervé la participació policial així com la de tècnics en seguretat, aportant informació i experiències a altres actors socials implicats en el territori com poden ser tècnics en educació, immigració, gent jove o gran, representats veïnals, dels món del comerç, etc., amb la finalitat de cercar fórmules conjuntes que permetin avançar-se als problemes amb l'objectiu de treballar sota la perspectiva de la prevenció o la resolució de problemes fora dels àmbits judicials. I aquesta col·laboració no sols es limita a l'obtenció d'informació per part dels policies que participen activament en aquestes taules, va més enllà. Es tracta que davant el plantejament d'un problema detectat al barri o territori, per mínuscul que sigui, s'abordi de manera transversal amb l'objectiu últim d'avançar-se i prevenir que aquest esdevingui en un de més gran, procurant que els actors socials possibles que tenen una relació directa amb el problema, puguin donar solucions diverses i coordinades per a solucionar-lo. En aquest context, la *teoria dels vidres trencats*, és un bon exemple de la mentalitat que es pretén portar a terme des de la Policia Comunitària a l'hora de prevenir i afrontar problemes en llocs concrets i moments determinats. Aquesta teoria manifesta que la deixadesa en un lloc concret davant d'un problema, el qual sembla petit, pot anar abocant a altres problemes molt més greus, generant importants sensacions subjectives d'inseguretat a les persones de l'entorn, fins l'extrem d'atreure la delinqüència.

2. LA MOTIVACIÓ DE LA INTERVENCIÓ POLICIAL ALS CENTRES EDUCATIUS

Partint de la base que com s'ha esmentat, la Policia Comunitària té per objectiu donar un servei de qualitat als ciutadans als quals serveix, per aconseguir-ho amb eficàcia, cal que es tinguin en compte tots i cada un dels àmbits en el que aquests interactuen, creient necessari que per tal de prevenir i millorar la seguretat, també es participi en la vida diària dels centres educatius. En aquest sentit, es defensa la idea que tan important és l'activitat interna del

centre en qüestió, com el seu entorn, ja que en moltes ocasions son moltes les interrelacions que podem destacar un respecte de l'altre. És a dir, es defensa la postura des del punt de vista policial que per aconseguir l'objectiu estratègic de la millora de la seguretat per part dels treballadors, usuaris i fins i tot veïns de la zona del centre, cal treballar també en el seu entorn. Es postula en aquest sentit que una escola sana implica un barri tranquil i això és així en tan que a l'entorn d'aquests solen produir-se tot tipus d'incidències que poden donar lloc a la ruptura d'una convivència pacífica. Així doncs, el primer criteri per intervenir en aquest context és el de prevenir i millorar la percepció de la seguretat als centres educatius i al seu entorn, per tal d'assolir aquell objectiu qualitatiu de seguretat en tota la seva àmplia expressió.

El dret a l'educació és un dret fonamental proclamat i protegit per les normes fonamentals i garantit pels poders públics, els quals tenen la obligació de vetllar perquè la disciplina escolar es fonamenti en el respecte i la dignitat del infant. Els menors d'edat, en aquest ordre de coses, son un col·lectiu prioritari que han de gaudir d'una atenció i protecció especial, també des de la vesant de la proximitat per part de la PG-ME. Dintre de l'àmbit escolar, els problemes delinqüencials detectats han de tenir una resposta conjunta entre els professionals del món docent i la policia, per tal d'aconseguir el compliment de la normativa vigent, però alhora, protegir, derivar i informar correctament els menors (víctimes i infractors) i els seus tutors legals, per tal de donar una solució real i proporcional al problema.

Des del món educatiu, la Policia Comunitària, té l'obligació de prestar especial atenció a aquest col·lectiu davant de les problemàtiques canviants que van sorgint. Dintre de l'àmbit dels menors i joves, la resposta policial ha de buscar el compliment de la normativa vigent, a través, si cal, de la denúncia, però a l'hora saber protegir, derivar o informar correctament al menor, al jove i, als seus tutors legals, per tal de donar una solució real al problema. Tant important és la resolució de conflictes en l'àmbit escolar per tal de millorar aquella seguretat, com la d'aproximar-se a tot el col·lectiu que l'integra amb l'objectiu final de formar part d'una manera normalitzada al paisatge escolar.

Una de les problemàtiques més importants, a nivell de seguretat ciutadana i de percepció objectiva de seguretat, es troba a l'entorn dels centres educatius. Tenint en compte que a Catalunya l'escolarització és obligatòria dels 6 als 16 anys, a nivell del patrutllatge de proximitat, un referent important o focus d'atenció, són els centres educatius, especialment els de secundària. Al voltant d'aquestes institucions, ja siguin públiques com privades, es detecten sovint infraccions delictives, administratives i actes incívics, dels quals són normalment autors i víctimes, els menors i joves. És per això que es fa necessari que la Policia Comunitària, presti especial atenció no solament a l'interior dels centres (amb xerrades preventives i treball coordinat amb els educadors), a les entrades i sortides de les escoles, sinó també el seu entorn, per tal de donar un servei de qualitat als joves, a l'equip directiu i docent, als mares i pares i, veïns i veïnes dels barris on es troben els centres educatius. D'altra banda, i no menys important, cal intervenir en el si de l'activitat interna del centre. I aquesta intervenció no solament

ha de ser una intervenció restrictiva o testimonial, sinó que ha de tenir per sobre de tot un matís preventiu. Cal que des de la Policia Comunitària, s'interactui activament amb els nens, joves, docents, treballadors i pares mitjançant un treball transversal que tingui per objectiu evitar ser víctimes de fets delictius i informar de les possibles incidències que es poden donar en aquest àmbit de la societat.

En conclusió, des de la Policia Comunitària es creu necessari intervenir en aquest context per tal de millorar la seguretat i treballar d'una manera transversal, activa i directa amb tots els actors socials implicats, amb l'objectiu últim de garantir aquell servei de qualitat que més amunt es postulava. Es defensa en aquest sentit, que la intervenció i la visualització normalitzada de la policia als centres educatius permetrà una millora substancial de la seguretat i *per se*, una evitació directa de possibles fets negatius al seu entorn i alhora, els joves poden ser coneixedors directes de les problemàtiques en que es poden veure implicats a través d'una informació directa dels perills i altres incidències.

3. LA GESTIÓ POLICIAL EN ELS CENTRES EDUCATIUS

L'actuació en aquest sentit de la Policia comunitària ha de ser ajustada al col·lectiu amb el que s'interactua, i amb arguments marcadament didàctics que tinguin per objectiu incidir en els comportaments que poden fer perillar la qualitat de vida. Dintre dels serveis policials del Grup de Proximitat una prioritat fonamental és prestar atenció al col·lectiu de joves i infants que formen una part molt dinàmica de la vida dels barris. És per això que, des del desplegament dels Mossos d'Esquadra a Nou Barris l'any 2005 s'inicia una relació constant amb els diferents centres educatius de secundària, batxillerat, cicles formatius i primària al Districte de Nou Barris amb els següents objectius:

- ✓ Realització de xerrades preventives i informatives adreçades a alumnes, professors i pares
- ✓ Contactes constants a través de reunions i contactes personals amb responsables dels centres educatius
- ✓ Presència policial en aquells centres educatius que es detectin problemàtiques
- ✓ Participació en taules i comissions
- ✓ Mediació
- ✓ Treball transversal amb altres serveis relacionats amb el món educatiu
- ✓ Seguiment de queixes i denúncies penals recollides

a) En primer lloc la Policia Comunitària participa en el món educatiu realitzant **presentacions i xerrades** de les quals poden ser destinataris directes no tan sols els alumnes sinó també docents i pares.

En aquest sentit des de la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Nou Barris, es realitzen presentacions als alumnes de temàtiques tan diverses com :

1. *Conductes cíviqes i socials de solidaritat. Amb aquesta presentació es treballa la diferenciació i la incidència que determinats comportaments incívics poden implicar*

en el si d'un entorn on els nens i joves hi interactuen. Es pretén treballar d'una manera didàctica i activament participativa per tal que sàpiguin diferenciar els comportaments adequats dels incívics.

2. *Prevenió del consum de drogues en joves. La presentació té per objectiu no tan sols conscienciar didàcticament als joves de la problemàtica que envolta el món de les drogues sinó també informar-los de les conseqüències penals i/o administratives que se'n poden derivar si son descoberts durant el seu consum, tinença o tràfic.*
3. *Violència familiar. Tenint en compte que els joves que es troben en l'etapa de l'educació secundària comencen a mantenir les primeres relacions afectives, amb la present cerrada es pretén explicar quins son els comportaments adequats i quins els perjudicials en el si d'una relació sentimental i/o afectiva, explicant-los també les conseqüències de mantenir relacions amb violència o manca de respecte tan dins l'àmbit penal com en el personal. En aquest sentit també se'ls ajuda a diferenciar entre les relacions normalitzades i aquelles que tenen un alt component per acabar essent relacions dins l'àmbit de la violència de gènere i/o domèstica.*
4. *Mesures de seguretat en activitats juvenils. En aquest sentit, la xerrada s'emmarca en tots aquells comportaments que poden originar conseqüències penals i/o administratives tals com la participació en baralles, la tinença il·lícita d'armes, el consum de substàncies estupefaents, etc. S'intenta incidir en aquelles comportaments que s'han pogut detectar a l'entorn dels centres educatius perquè prenguin consciència que poden tenir repercussions en els àmbits administratius i/o penals amb l'objectiu últim d'informar-los i prevenir. En aquesta presentació es poden trobar incloses temàtiques que pretén superar actituds que tinguin un alt component de conductes discriminatòries, tractant assumptes tan importants com la xenofòbia, l'homofòbia o el racisme.*
5. *Internet segura. En aquesta presentació, l'objectiu és prevenir que els joves i menors puguin ser autors i/o víctimes de fets delictius en el si de la xarxa. Per aquesta, no tan sols se'ls informa dels perills de l'ús incontrolat de la xarxa sinó també de totes aquelles accions que poden ser punibles. Aquesta presentació dona les eines bàsiques per procurar que aquest ús sigui del tot segur i no s'utilitzi la xarxa sota l'anonimat per a realitzar accions penals que comprenen les amenaces, el sexing, les coaccions, els insults, l'ús d'imatges sense autorització, etc.*
6. *Competències de la Policia de Catalunya. Funcionament dels Mossos d'Esquadra, professió de futur: Mossos d'Esquadra i Policia Local. L'objectiu d'aquesta és explicar quines son les funcions de la Policia de Catalunya, explicant cada una de les especialitats dels Cos de Mossos d'Esquadra. En aquest sentit, i en la mateixa línia de ser*

- més pròxims al ciutadà al qual es serveix, es pretén explicar totes i cada una de les funcions de la policia amb la finalitat d'aconseguir la ruptura d'aquell pensament únicament repressiu de la policia.*
7. *La Llei penal del menor. Aquesta presentació es una extensió de la xerrada de mesures de seguretat per activitats juvenils, amb la finalitat d'explicar quin tipus de llei castiga les activitats il·lícites protagonitzades pels menors i joves i alhora conèixer les conseqüències d'aquestes*
 8. *El conte infantil del Cos de Mossos d'Esquadra. Aquesta intervenció es sol reservar per als més petits, assistint a les escoles bressol i de primària, en el que la finalitat es que aquests vegin en la policia un actor important que vetlla per a la seva seguretat i que els ajuda. Mitjançant una explicació didàctica i adequada a l'edat dels oients, se'ls explica el conte del Cos de Mossos d'Esquadra i se'ls mostra diversos vehicles d'ús policial com son les motocicletes o el cotxe policial així com l'extracció d'empremtes.*
 9. *Visites a la comissaria de referència. Si bé la presència als centres escolar és important per normalitzar la figura del policia, també ho és el fet que els més petits, menors i joves, visitin les instal·lacions o dependències policials per tal de trencar aquella imatge de distanciament entre policia i ciutadà. Durant aquesta activitat, se'ls mostra diverses estances com les oficines d'atenció al ciutadà, els despatxos de diversos comandaments, els pàrking dels vehicles policials, la sala de comandament, la ubicació del grup de policia de proximitat o de la policia científica i fins i tot les garjoles quan aquestes estan buides.*
 10. *Seguretat vial. Aquesta presentació o xerrada, dins l'àmbit policial de Barcelona, queda reservada al cos policial de referència i competent en l'àmbit de la regulació del transit. En aquest sentit, doncs, aquesta presentació es presentada per la Guardia Urbana de Barcelona, essent realitzada única i exclusivament per les unitats de trànsit del Cos de Mossos d'Esquadra, quan la intervenció de les policies locals o municipals en aquesta línia no sigui possible. La majoria d'elles tenen per objecte incidir en totes aquelles mesures de seguretat que permetin reduir la victimització entre aquest col·lectiu així com fer-los partícips de la prevenció d'accidents a les carreteres en les que les víctimes no siguin tan sols ells, sinó també els seus pares i tutors.*
En aquesta, no solament se'ls explica les mínimes normes de seguretat vial sinó també poden incloure petits recorreguts a la ciutat o en circuits tancats per tal de posar en pràctica els coneixements apresos.

Però com s'ha esmentat, dins el col·lectiu educatiu, tan important és la participació i interacció amb els alumnes com amb els docents i pares d'aquests. En aquest sentit, també s'ofereixen activitats com:

1. *Als docents, educadors, integradors, inspectors d'educació, i altre personal amb relació constant als centres educatiu, en el sí de la comissaria de Nou Barris, s'està oferint la possibilitat d'assistir a unes xerrades en els que s'explica la tasca de l'ORC i les problemàtiques que es solen presentar en l'entorn dels centres educatius, per tal de recalcar la necessitat del treball en xarxa per a la millora de la seguretat. En aquest sentit, es comenta la llei penal del menor (diferència entre l'aplicació d'aquesta i el codi penal), la diferència entre aplicació administrativa i penal en la detecció del consum, tinença i compra i venda de substàncies estupefaents, la intervenció policial en les baralles i la diferència entre falta i delictes en les lesions, l'activitat dels nous grups juvenils i organitzats (el què erròniament s'anomena Bandes), els riscos de l'ús d'Internet i xarxes socials, la importància de la retroalimentació d'informació entre mestres, equip directiu i docents i la ORC i la importància de la figura del conserge com a interlocutor vàlid en el moment d'emergències que requereixin de la intervenció policial, recordant per últim, els telèfons i les vies de contacte amb el grup de Policia Comunitària de la comissaria de referència.*
2. *Als pares i tutors legals, se'ls anima a participar en activitats que tenen per temàtica l'ús de la xarxa o Internet Segura per tal d'orientar-los en la prevenció que els seus fills puguin ser víctimes de fets delictius en el si de l'ús cada vagada més extens d'Internet i les xarxes socials*

així com la presentació de riscos per a joves que pretén que aquests coneguin de primera mà als perills i dinàmiques a les quals poden ser exposats els fills que tenen al seu càrrec.

Cal esmentar que totes aquestes activitats, solen ser desenvolupades per l'Oficina de Relacions amb la comunitat (endavant ORC), que forma part del Grup de Policia Comunitària del qual s'està esmentant durant tota l'explicació. Aquesta intervenció de la Policia Comunitària, i en especial de l'ORC, doncs, s'emmarca en l'objectiu d'establir un contacte directe amb aquest col·lectiu i alhora informar i prevenir totes aquelles conductes a les quals es pretén fer front. L'altre grup que hi forma part és el de Proximitat que sol desenvolupar totes aquelles accions necessàries per a garantir la seguretat un cop escoltades les necessitats i inquietuds per part de l'ORC. Aquests últims són els executors de dispositius i mesures que es porten a terme per a la millora de la satisfacció i percepció de seguretat de la ciutadania a la qual es serveix.

b) Al inici de cada curs escolar, des de l'ORC també es mantenen **contactes constants a través de reunions i contactes personals amb responsables dels centres educatius** per tal de millorar en aspectes de seguretat i conèixer de primera mà les inquietuds, necessitats i peculiaritats de cada centre educatiu així com oferir la possibilitat de participar i oferir les activitats esmentades. Aquests primers contactes al inici de l'activitat escolar permeten consolidar la relació establerta i també millorar en aspectes en el si de la millora de la percepció de seguretat, coneixent les mancances del curs anterior així com la continuació de diverses estratègies policials posades en pràctica. Aquests contactes i reunions es solen mantenir també durant el curs, quan l'equip directiu detecta alguna anomalia o circumstància que faci necessària una actuació per part de l'ORC així com per tal de mantenir un contacte directe amb l'equip docent i altres actors implicats en l'etapa educativa.

c) Però la intervenció policial amb aquest, no només com podem observar, es desenvolupa com s'ha esmentat a l'interior del centre educatiu sinó també a l'entorn d'aquest amb la **visibilitat continua a les entrades i sortides de l'escola** de patrulles uniformades que vetllen per la seguretat i per l'assistència a classe de l'alumnat. En aquest sentit, les patrulles de Policia de Proximitat, solen donar cobertura a les entrades i sortides del centre no tan sols per a la millora de la seguretat sinó també per trencar amb aquella visió esbiaixada de la policia com element repressiu. Aquesta intervenció es sol donar d'una manera uniformada en aquells centres educatius del territori, primant sobretot els centres d'educació secundària on s'ha pogut observar que tenen més incidència en problemàtiques d'índole diversa o per petició pròpia dels centres que puguin haver previst algun tipus d'incidència a l'entorn del centre. En aquesta darrera intervenció,

la relació constant amb el centre educatiu és vital per tal de aconseguir la confiança amb el cos policial el qual amb totals garanties actuarà de manera eficaç en totes aquelles qüestions que tinguin una incidència directa amb la seguretat. Per tant, la interlocució continua i el treball amb xarxa garantirà la eficàcia i la capacitat resolutiva policial necessària per a l'establiment de l'ordre i la pau social necessària en el desenvolupament diari de l'activitat acadèmica. I tot, sota la premissa que la incidència de la comunitat educativa té una relació directa en el impacte en la utilització incívica i de convivència dels espais públics

d) Una altra intervenció en la que destaca la Policia Comunitària és en la participació en aspectes tan importants com:

- **Absentisme, alumnes sense escolaritzar i problemes davant l'alumne expulsat del centre. La Comissió d'Absentisme de l'Ajuntament de Barcelona** La ORC de la comissaria de Nou Barris han estat integrats en la comissió d'absentisme de l'Ajuntament de Barcelona que té per objectiu últim, tenir cura que es compleixin els drets dels nens i joves a obtenir la formació obligatoris i prevenir que durant l'horari escolar puguin fer ús dels espais públics lliurement. Per tant, alhora que es vetlla pels interessos de nens i joves que es poden trobar en situació de desprotecció, per no estar per exemple escolaritzats o voluntàriament optar per realitzar absentisme escolar, es procura evitar que sorgeixin situacions conflictives tan a dins com fora dels centres educatius. En aquest treball s'interlocuta directament tan en representants de centres educatius de primària i secundària, equips d'atenció a la infància, Serveis socials, etc. així com directament amb el Departament d'Educació (Inspectors d'educació), en el que es tracta no tan sols de planificar un circuit per evitar i reduir l'absentisme sinó també en millorar les mancances observades per aquests professionals en el si de l'activitat docent (la expulsió de joves que solen participar activament en dinàmiques negatives durant l'horari escolar o la millora de la rapidesa en la intervenció administrativa de l'absentisme crònic).
- **Participació en taules socioeducatives.** En el si dels barris i concretament de les associacions de veïns, es constitueixen comissions d'aquest tipus en els quals sol destacar-hi la presència de tots els àmbits i actors socials (serveis socials, directors d'escoles bressols i de primària i secundària, serveis sanitaris, l'EAP, serveis de l'ajuntament, membres de la pròpia Associació de Veïns, la Guardia Urbana de Barcelona i el la ORC de la PGME) que tenen una intervenció directa amb els centres educatius desplegats al llarg del seu territori i en el que l'objectiu és la millora de l'ensenyament, la recerca de millores educatives i d'oportunitats per als menors i joves així com la garantia d'un ensenyament pacífic i en plenes garanties de seguretat.

- **Mediació alumnes.** En aquest sentit, la ORC conjuntament amb el centre educatiu, i sempre que la problemàtica o la qüestió per la qual es treballa no tingui una implicació penal i/o administrativa que exigeixi d'un altre tipus d'intervenció, participa activament en qüestions de mediació que tenen per objectiu evitar un procés penal que per les circumstàncies del assumpte no tindrà resolució per part de la part que l'activa. En aquest sentit i tenint en compte que els integrants de l'ORC no tenen legalment reconeguda la seva posició com a mediadors estrictu sensu, si intervenen proposant mesures alternatives per a la resolució de certs conflictes. Un exemple d'això es dona quan és el Centre qui pot fer ús de l'eina policial en el moment de percebre que es poden generar conflictes o baralles dins i fora del centre per part de joves aliens o no a l'escola i que tenen com a fonament conflictes o malentesos entre els alumnes que es poden superar d'una manera pacífica i sense fer ús de la força física per part d'aquells. En aquest sentit la presència policial i fins i tot el contacte amb aquests permet anar més enllà de resoldre un conflicte, prevenint-lo i mitjançant per tal que no esclati.
- **Pla de Seguretat als Centres Educatius a nivell del Cos de Mossos d'Esquadra.** A nivell de tot el Cos de Mossos d'Esquadra i per tal de garantir mínimament totes les activitats esmentades fins el moment, s'ha engegat des de l'any 2009 aquest pla en el qual totes les ORC estan obligades a desplegar en els territoris en els que son competents respectivament. D'aquesta manera es pot garantir uniformement la intervenció policial en el sí del desenvolupament de l'activitat escolar. Així doncs, aquest pla pretén reordenar i normalitzar les accions i la seva valoració posterior per tal de determinar i portar a terme actuacions policials futures encaminades a la prevenció de problemàtiques que afecten als centres educatius i al seu entorn, essent un mandat del govern de la Generalitat de Catalunya que coincidint amb la finalització del desplegament del CME, recull totes les accions i es desenvolupen de forma coordinada i homogènia.

Sota el pretext d'aquest pla, s'elabora la Guia pràctica d'infraccions penals i administratives per a la comunitat educativa que vol ser un document bàsic i pràctic adreçat a tots els docents de Catalunya i altres professionals del món educatiu, que ajudi a detectar, gestionar i activar correctament els recursos necessaris. L'objectiu final és donar solucions concretes a aquelles problemàtiques relacionades amb infraccions penals i administratives, les quals es poden generar entorn dels centres educatius i poden afectar d'alguna forma l'activitat i el normal funcionament de la comunitat educativa. Aquesta guia pràctica pretén donar un pas més enllà del reglament intern de cada centre educatiu (que és l'eina que ajuda a regular la vida de la comunitat educativa d'acord amb els criteris del projecte educatiu, per tal de facilitar la convivència, la dinàmica de treball i

l'activitat educativa, estructurant-ne les normes de funcionament, els drets i deures dels alumnes, d'educadors/es, mares i pares, l'organització interna del centre i les relacions amb les famílies i tots els estaments relacionats amb la comunitat educativa) per abordar aquelles conductes que poden ser constitutives d'infracció penal o administrativa com poden ser: assetjament escolar, protecció de la llibertat sexual, agressions o baralles, protecció de la imatge personal, violència familiar, homofòbia, racisme o xenofòbia, delictes contra el patrimoni, delictes contra la salut pública, armes i mitjans d'agressió o la seguretat vial.

e) La intervenció policial però, no només es limita a accions en el si dels centres docents. Tenint en compte que en aquesta línia, el que prima és el subjecte al qual s'intenta protegir, tan important és la **interrelació** que es manté amb els directores, professors, AMPA i pares com la que s'estableix **amb els serveis socials, equips d'atenció primària i serveis sanitaris**, en tan que poden ser coneixedors de casos que han de tenir una col·laboració per part dels cossos policials. Aquests casos poden ser tan variats com casos de possible violència familiar en que els alumnes de centres educatius del districte en poden ser víctimes exponencials, casos de mutilació genital femenina, casos de desemparament familiar o casos en que el treball de serveis socials no hagi tingut l'efecte suficient per aconseguir que els menors acudeixin regularment a l'escola. Com es pot observar, en aquesta línia tan important és la retroalimentació d'informació entre l'ORC i els serveis com a l'inversa, en mires de donar compliment a l'escomesa que ambdues parts tenen en la protecció del menor.

f) Una altra funció que l'ORC té en l'àmbit del món educatiu és el de fer un **seguiment de les queixes i denúncies penals recollides**, per tal que el ciutadà es senti escoltat i en certa manera vegi acomplertes certes necessitats que en moltes ocasions la simple denúncia no afavoreix. Exemple d'això es el seguiment que es fa ja sigui a través dels centres docents ja sigui directament a través dels pares i tutors de casos que hagin estat denunciats i en el que l'ORC s'interessi en fer un seguiment de les accions que prossegueixen a la denúncia o bé, casos en que els pares, observant una determinada problemàtica en el si de l'escola, decideixen ser assessorats pel cos policial de referència de totes aquelles accions que puguin emprendre al respecte. En aquesta línia, no tan sols es consolida un servei de qualitat sinó que també es millora substancialment la confiança entre el ciutadà i la policia.

Per últim i considerant-ho com la continuació de la intervenció en els centres educatius, la aparició progressiva al territori català de les mal anomenades bandes llatines, augmenta la tasca policial en el si de l'ús intensiu de la via pública en tant que els joves que poden pertànyer a aquestes no solament tenen una presència constant en aquest espai sinó les dinàmiques que poden protagonitzar i el desconeixement de la realitat per part de la ciutadania, poden generar una incidència negativa en el que s'entén per convivència pacífica. Es per això que des de l'àmbit policial cal treballar per a la prevenció tractant de garantir que els drets d'uns i altres siguin respectats íntegrament.